

Sammenfatning.

I Tingelstad almenning er det somrene 1943 og 1944 undersøkt i alt 12 185 dekar myr fordelt på 257 myrer eller myrområder, derav 162 stk. på Øståsen og 95 stk. på Veståsen. I alt er 2 596 dekar regnet som egnet for kultivering, fordelt med 2250 dekar på Øståsen og 346 dekar på Veståsen. Mange av disse myrene er små og ligger ulagelig til og vil med fordel heller kunne nyttes for skogproduksjon.

Av brenntorv er det påvist i alt 666 900 m³, fordelt med 550 400 m³ på Øståsen og 116 500 m³ på Veståsen. Ingen av brenntorvmyrene er særlig godt skikket for maskintorvframstilling. Den best egnede myra for maskintorvdrift er antagelig Siljusetorvstormyra.

Av strøtorv er det påvist i alt ca. 453 000 m³, derav vel 260 000 m³ i Øståsen og 193 000 m³ i Veståsen. Bare en mindre del av strøtorva kan sies å være god.

Brandbu almenning og det alt vesentlige av Tingelstad almenning ligger som nevnt i Brandbu herred. Herredets landareal utgjør iflg. den offentlige statistikk i alt 478 740 dekar, mens almenningenes totalareal tilsammen utgjør 155 971 dekar.

Innen almenningene er somrene 1943—44 undersøkt 17 870 dekar myr, tilsvarende 11,5 % av almenningenes totalareal. Alle myrer over ca. 5 dekar som kunne påvises i terrenget, er medtatt ved undersøkelsen.

Tilsvarende myrundersøkelser er enda ikke utført for den øvrige del av herredet.

NORDERHOV SOGNESELSKAPS DEMONSTRASJONS- FELT PÅ RØSTJERNMYRÅ I NORDERHOV.

Norderhov Sogneselskap sendte i vår ut en melding om første års resultater av et demonstrasjonsfelt i myrdryrking på Røstjernmyra i Norderhov. Da meldingen har interesse også utover den krets som tidligere har fått den tilsendt, gjengir vi her med Sogneselskapets tillatelse de viktigste data.

Røstjernmyra ble undersøkt av Det norske myrselskap høsten 1941. Myra, som overveiende består av grasmyr (starrmyr) med mindre partier av grasrik kvitmosemyr, ligger i svak sørhelling like ved bilveien til Røstjern ca. 510 m. o. h. Den var nokså våt, men har tilstrekkelig fall og er lett å grøfte. Dybden varierte mellom 1,5 m og 2,6 m på sand- og grusundergrunn. Analyser av endel uttatte dyrkingsprøver viste at myra var noenlunde vel formolda, mosemyrpartiene unntatt. Reaksjonen var middels sur med pH-verdier mellom 5 og 6. Askeinnholdet var forholdsvis høyt, kvelstoffinnholdet noenlunde bra og kalkinnholdet gjennomgående høyt. Alt i alt kan myra karakteriseres som god til meget god dyrkingsmyr.

Et område på 6 dekar ble tatt ut som demonstrasjonsfelt. Feltet ble systematisk grøftet med åpne grøfter omkring og med lukkede sugegøfter med 12 m avstand. Som lukningsmateriale ble brukt bordtuter laget av 4 " bord da torvgrøfter vanskelig kunne brukes p. g. a. mye kvist og røtter i myra.

Feltet ble delt i 2 deler som ble dyrket på forskjellig måte. Den nederste del på ca. 4 dekar ble fullstendig oppdyrket ved rydding, flåhacking av mosetuer, stubbebryting med påfølgende pløying og harving. På den øverste del, knapt 2 dekar, ville en prøve en mer lettvinnt dyrking og der ble derfor pløying sløyfet, men mosetuer o. l. ble fjernet ved flåhacking. Det viste seg at pløyingen var nokså vanskelig dels fordi myra var blaut og dels fordi det viste seg å være igjen atskillige «skjulte» stubber like under overflaten. Harvingen av den upløyde del gikk derimot utmerket. Fergusontraktorens spesialkultivator som ble nyttet til dette, viste seg nemlig å gjøre utmerket arbeid. Markberedningen ble derfor over all forventning god, tilsynelatende bedre enn på den pløyde del fordi det der ikke ble tatt vekk noe videre av moselaget. På grunn av det forholdsvis store kalkinnhold i myra var det lite sannsynlig at en ville få særlig virkning av kalking. For å se om det kunne bli noe utslag for kalking, ble det påført 100 kg CAO pr. dekar, unntatt på nordlige halvdel av det stykke som ble fullt oppdyrket.

Som førstegangsgjødsling ble brukt 50 kg superfosfat, 30 kg 40 % kali og 30 kg kalksalpeter. For å få demonstrert hvordan mangelen på enkelte næringsstoffer virker har en delt opp feltet i ruter og gjødslet enkelte ruter med full gjødsling og på andre sløyfet et av gjødselslagene. På enkelte ruter har en også erstattet litt av kunstgjødselen med husdyrgjødsel. For hele feltet er planlagt et seksårig omløp med gjødsling etter samme hovedplan. Feltet ble ferdigdyrket våren 1944 og tilsådd med grønnfôr med gjenlegg til eng.

Feltet er ikke planlagt som forsøk for å skaffe eksakte tall for avling under forskjellige forhold. Planen har vært å gjøre det hele så enkelt at en uten videre kunne se forskjellen — altså bare et demonstrasjonsfelt, og det må sies å ha vært meget vellykket som sådant. Ved en demonstrasjon 27. august 1944 kunne mye av det en hadde tilsiktet å få fram tydelig påvises. En skal kort gjenta disse resultater.

Feltet har først og fremst vist at det ved grøfting, dyrking og rikelig og allsidig gjødsling av myr i disse strøk kan oppnåes meget pene avlinger allerede første år. Men skal det bli gode avlinger, må gjødslingen være allsidig og rikelig. Særlig er det påkrevet å føre til fosforsyre-gjødsel. På de ruter hvor det ikke var gjødslet noen ting, eller hvor det manglet fosfat, var det i det hele tatt ingen avling. På de ruter hvor det manglet kali eller kvelstoff var ikke utslagene så store. For kaliets vedkommende hadde en ventet større utslag. Vanligvis blir det liten eller ingen avling på myr hvor det ikke tilføres kali. Enkelte myrer inneholder litt lettopløselig kali som plantene bruker opp den første tid i myra

er i bruk. Det har nok vært tilfelle her, og det er sannsynlig at avlingene vil gå sterkt ned på de ruter som ikke får kali og det ganske snart. På de ruter som ikke fikk kvelstoff var avlingene betydelig nedsatt. Plantebestanden bar også tydelig preg av kvelstoffmangel da de var betydelig lysere i fargen og svakere i vekst enn der hvor det var brukt full gjødsling. Nå har myra et ganske stort kvelstoffinnhold, og det er sannsynlig at de ruter som ikke får tilført kvelstoff, vil gi forholdsvis bedre resultater når omdannelsen etter hvert skrider fram og kvelstoffet blir frigjort.

Utbygningen av litt kunstgjødsel med husdyrgjødsel har ikke gitt noen avlingsøkning i første omgang — tvertimot. Hertil er imidlertid å merke at for det første var den naturgjødsel som ble brukt dårlig, slik at det er tvilsomt at disse ruter fikk så mye næringsstoff som en hadde regnet med. Det framgår også av veietallene at myra ikke er like god overalt. Den er best ved nordlige kant og blir dårligere mot utløpet og vegen. Og nå var naturgjødselen plassert slik at den kom på den dårligste plass i forhold til de ruter den skulde sammenlignes med.

Kalkingen har heller ikke gitt noe utslag. Nå hadde en heller ikke regnet med noen avlingsøkning ved kalking på grunn av myras forholdsvis store kalkinnhold. Men når avlingene heller ble større der hvor det ikke var kalket, er det det samme forhold med myras kvalitet som nevnt under omtale av naturgjødselen som gjør seg gjeldende. Den ukalkede rute er også blitt plassert på den beste del av myra og det kan neppe tenkes at kalkingen har hatt noen uheldig innflytelse.

Med omsyn til bearbeidningsmåter var det liten forskjell å se første år. Ved en befaring den 7. juli i år fikk en inntrykk av at timoteien på det overflatedyrkede parti stod vel så fin og tett som på den pløyde del av feltet.

Distriktets landbruksfunksjonærer har utarbeidet dyrkingsplanene for feltet og ført tilsyn med arbeidet, som for en vesentlig del er utført av A. T. Hele feltet er inngjerdet med sauenetting som er gitt av private. Likeså er bordene som er nyttet til lukking av sugegrøftene, gitt av private. Hvad lønnsomheten angår setter Sogneselskapet opp følgende beregning:

98 AT-lønnsdagsverk à kr. 8.00 (kr. 1.00 pr. t.)	kr.	784.00
5 hestedagsverk à kr. 7.00	»	35.00
18 mannsdagsverk à kr. 10.00	»	180.00
Pløying og harving med traktor iflg. kjørebok	»	304.00
44 tylvter bord til grøftene à kr. 10.00	»	440.00
360 m gjerde (sauenetting)	»	360.00

Anleggsutgifter ialt kr. 2023.00

Pr. dekar blir det: 2023.00 kr. : 5,2 (dek.) kr. 389.00

Driftsutgiftene første året (1944) ble ca. 416.00 kr., d. v. s. kr. 80,00

pr. dekar, heri inkludert utgifter til kunstgjødsel, kalk og såvarer foruten arbeidsutgifter. I de kommende år vil disse imidlertid bli langt mindre da feltet skal ligge som eng i flere år. I middel pr. år kan driftsutgiftene forutsettes å bli ca. kr. 50.00 pr. dekar. Det er neppe grunn til å anta at de blir større, snarere tvertom. Hvis det videre kan forutsettes en middellavling pr. år på ca. 200 fe. pr. dekar, kan en tilnærmedesvis sette opp følgende lønnsomhetsberegning:

200 fe. pr. dekar à 30 øre	kr. 60.00
Driftutgifter pr. dekar	» 50.00

Nettoavkastning kr. 10.00

Forrentningsprosenten av den i anlegget nedlagte kapital (kr. 389.00 pr. dekar) blir:

$$\frac{10 \times 100}{389} = 2,57 \%$$

En pålitelig sammenligning av utgiftene ved full oppdyrking og overflatekultivering lar seg i dette tilfelle vanskelig foreta da kultiveringsarbeidene er utført om hverandre. Dertil er også feltene altfor små, spesielt den overflatekultiverte del. Til noen rettledning kan imidlertid opplyses at utgiftene ved pløying av ca. 3,6 dekar beløper seg til ca. 200.00 kr., d. v. s. ca. 55.00 kr. pr. dekar.

I betraktning av at anlegget er et lite demonstrasjonsfelt utført i dyrtid med ekstraordinært høge arbeids- og materialpriser, er utgiftene slett ikke avskrekkende. Ved eventuell framtidig oppdyrking av slike myrer vil det utvilsomt komme til å dreie seg om atskillig større arealer, og da er det innlysende at anleggsutgiftene pr. dekar vil bli langt mindre. Disse vil dessuten kunne reduseres ytterligere ved bare overflatekultivering.

Vi er enig med Sogneselskapet når det uttaler håpet om at tiltaket vil gi interesse for saken, og at det kan føre til en utstrakt kultivering av slike myrstrekninger som likevel ligger der praktisk talt uproductive. I denne forbindelse nevnes at en rekke både større og små bruk i distriktet tildels totalt mangler skikket beite. Dette uholdbare forhold bør rettes så snart råd er, men vanskene er her særlig store da mulighetene for anlegg av kulturbeiter i nærheten av brukene er temmelig begrenset. Saken er imidlertid av så stor betydning at alt bør prøves og eventuelt utnyttes. Spørsmålet er da om ikke nettopp kultivering av skikkede myrstrekninger, spesielt ved samvirketiltak, med tiden blir den mest effektive løsning av problemet, ja, i mange tilfelle den eneste utveg.

For egen regning vil vi ha uttalt at Norderhov Sogneselskap fortjener all mulig honnør for sitt utmerkede tiltak. Myrene i disse trakter byr utvilsomt på så store jordbruksmessige muligheter, at det er på tide det blir undersøkt hvordan en på beste måte kan nytte

dem ut, og innpasse utnyttelsen i et moderne jord- og husdyrbruk. Sogneselskapets demonstrasjonsfelt er det første ledd i en slik undersøkelse. Forhåpentlig vil det føre til at flere følger etter. Skogbilveiene som er bygget og fortsatt bygges i disse trakter, vil i høy grad lette den jordbruksmessige utnyttelse av myrene og ikke bare ha betydning for skogsdriften.

LANDBRUKSDIREKTØR O. T. BJANES 70 ÅR.

Landbruksdirektør O. T. Bjanes.

Landbruksdirektør Bjanes kan feire sin 70-årsdag den 24. august i år. Så skulle altså «aldersgrensen» være nådd, og vår fremste fagmann på jordbrukets område skulle kunne «legge opp», som en sier. Kjenner vi Landbruksdirektøren rett kommer han ikke til å legge opp så snart. Selv om han kanskje ikke ønsker å fortsette som landbruksdirektør særlig lenge utover den oppnådde aldersgrense, så slipper nok ikke det offentlige taket på han så snart. Og det er sikkert også andre arbeidsoppgaver som venter. Bl. a. er det alminnelig kjent at Landbruksdirektøren er en sterkt interessert og driftig småbruker i Asker. Hans fysikk er dessuten tilsynelatende utmerket så han kan nok ta en tårn enda både som offentlig mann og som praktiker.

Landbruksdirektør Bjanes har en sterk posisjon blant Norges bønder. Han er selv bondegutt, født i Fett i Akershus. Han ble uteksaminert som landbrukskandidat fra Norges Landbrukshøgskole i 1899 og studerte senere vei-, bro- og vassbygging ved Trondheims tekniske læreanstalt. Hans første stilling innen landbruksstaten var som landbruksingeniørassistent i Trøndelag. I 1906 ble han ansatt som konsulent i Landbruksdepartementet og i 1917 som produksjonsdirektør. I 1918 ble han så utnevnt til landbruksdirektør, en stilling som han — med et par års avbrudd under siste del av krigen — fremdeles innehar.

Den fulle betydning av landbruksdirektør Bjanes's innsats for opphjør av jordbruksnæringen i vårt land, er et så omfattende kapittel at vi ikke kan ta det opp i vårt lille tidsskrift. Her har det imidlertid sin interesse å trekke frem hans spesielle innsats på det område som